

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

3 Nunquid cambiorum pretia inter capsores variari possint.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

feret in Flandria non est cur postea recipiat Metinæ, nisi quadriaginta decem, nam idem est valor. Quare nihil referre debet, quod prius qui recipiat Metinæ, ut soluat in Flandria, & quod prius annumeret in Flandria, ut postea recipiat Metinæ.

Restat igitur argumentis responsa subiecte, quæ contra hanc nostram assertionem militare videntur. Ad primum ergo in vertice quaestionis oppositum respondetur, diuersam esse rationem quâdò precium auri augetur vel minuitur æstimatione argenti aut æris, propter solius auri raritatem, & quando tota pecunia plus minorive æstimatur propter eius in genere copiam vel inopiam. Nam prius modo qui ducatum, verbi gratia confert in Hispania, non confert amplius quam vndecim argentea regalia. Si quidem idem est in auro tribuat an in argento. Qui autem illud recipit Romæ æstimatione Romana recipit illic regalia tredecim, non ob id quod tredecim regalia non plus illic habeantur, quam vndecim apud nos, sed quod aurum carius æstimatur. Sicut si frumentum valens vndecim cambietur quis pro alio valente tredecim. Atque quando maior est copia pecunie totius in genere in vna provincia, quam in alia, non plus æstimatur, vbi maior est copia pecunie tredecim regalia, quam vndecim in altera, vbi est penuria. Et ideo potest, verbi gratia dare quisque in Flandria vndecim in quacunq; moneta, siue aureos ducatos siue argenteos, siue aeneos numos recepturus tredecim in Hispania. Ad primum autem eorum, quæ proxime ante conclusionem adiecit, iam satis responsum est, iustitiam huiusmodi cambii monete pro moneta non in eo fundari, quod sit cambium mutuuum vel merum ratione loci, ut numi transferantur, sed propter differentiam valoris in diuersis locis. Quare non inde variatur contractus quod fiat non ob necessitatem transferendi pecuniam ad alia negotia, quam ratione lucris, sicuti in alijs mercibus accidit. Ad secundum vero negatur hoc esse mutuuum, ut de ducatum est, quia non fit sic hoc cambium, vel huiusmodi debet, ut ratione temporis aliquid petatur, sed est cambium duarum præsentium pecuniarum. Quocirca ingenue concedimus cum qui cambit, transferre in alterum dominium suæ pecunie, ut quolibet usum illam dispendat. Unde tamen

non fit consequens, ut quidam neoterici censent, esse mutuuum, nam in cambio etiam transferitur dominium, ut dum merces quaslibet tuas cum alijs commutas. Neque refert, ut idem auctor cogitat, pecuniam redditum in moneta diuersi metalli aut eiusdem. Ad aliud vero quod illic adhibebam, nempe accidere nonnunquam quod qui Metinæ recipit, nullas habet pecunias in Flandria, iam etiam dictum est in tali casu, si iste non soluturus in Flandria, omnino esse palliatum mutuuum, quia non cambium res pro re, sed soluitur precium pro inducijs ad restituendum indultis. Ad aliud autem etiam responderetur, quod recipere hic & soluere in Flandria non tollit rationem mutui si fiat ratione temporis. Si autem fiat ratione diuersitatis valoris, non est mutuuum, sed cambium. Sed & ad confirmationem satis responsum est vbi eius conclusionem concessimus, nempe non licere plus recipere ratione huius cambii, quam si eodem die quo in vno loco confertur pecunia, referretur in altero. Ad aliud vero de argumento & decremento cambiorum statim dicturimus artic. prox. Ad vltimum, denique negatur sub hoc cambiorum tegmine pecuniam emi aut vendi quia neutra habet rationem pretij alterius, sed est mera rerum permutatio.

ARTICVLVS III.

Utrum cambiorum pretia inter campiores variari possint.

Subsequitur ut de varietate cambiorum preij queramus, an sic licita. Arguitur namque quod inter mercatores neque ant seiusmodi pretia variari. Nam cum pecunia non sit vendibilis, non potest eius precium eum reliquarum mercium aliquo modo mutari, nisi sola principis lege augmentis minuentive eius valorem. In contrarium autem est celeberrimus cambiorum usus, qui reprobati haftenus non confuevit. Quæstio hæc ad superioris claritudinem apprimè est explicata necessaria. Cui enim definitum sit monetas diuersorum locorum pro diuersam æstimatione iuste cambii, opere precium est nosse vtrum in mundanis variari iuste possint inter mercatores pretia. Ad quæ idcirco quæst. duabus conclusionibus

Ad tertium arg.

ad quartum arg.

Ad quintum.

Ad sextum.

Ad septimum.

bus respon. Prior? Accidere possunt causae quarum merito seclusis fraudibus ad dolis possint cambiorum precia variari. Conclusio haec ex superiori art. non obscurae, fit consequens. Enimvero si tantas non auri vel argenti, sed pecuniae in genere in causa est ut aliquantulo minor tanti aestimetur, ac maiori ubi pecunia abundat, consequens est ut si in mundanis, verbi gratia, Metinen. vel quia rex pecuniam corrumpit, aut propter aliam calamitatem cussi ari penuria laboratur, & nihilominus ad mercatorem aliasque nego rationes reipublicae necessarias, operae precium est Hispania in Flandriam, & vice versa si Metinæ abundantior est pecunia potest etiam qui ibi recipit, meliori conditione recipere. Atque hic modus vltimissimus est augmenti & decrementi cambiorum, nempe ut nulla habeatur ratio auri, vel argenti. Caiet. autem in suo cambiorum opusculo aliud enarrat incrementi decrementique genus, nescio verum ne sit in fictum. Nempe dum negotiator Mediolani recipit cum pacto reddendi marcham auri Lugduni viliori pretio quam est valitura, ut si, verbi gratia dicamus quod quis accipiat mille argentea regalia repensurus centum ducatos, qui vera valent mille centum regalia. Neque vero hoc condemnat cambium immo arbitratu venditionem esse auri minori pretio propter necessitatem, quia manulit ille iacturam centum argenteorum regalium facere quam ab alia negotiatione cessare, qua plus lucrabitur. Ego vero neque si credo hoc genus cambij in usu haberi, neque si haberetur illuc auderem approbare, quoniam (ut saepe diximus) inter mercatores nullum est discrimen auri & argenti, neque augere valorem scuti vel ducati ratione auri, ut facti rex cum auri precium lege exaugeret, sed videntur nominibus illis, sicuti vel ducati, ut supra diximus. Et hoc forte dicere voluit Syluest. verò. usura. q. 6. ubi ait non uti mercatores moneta ut vulgus. Praeterea quando in usu versaretur, profecto pro usura ducendum esset. Nam illa non est venditio auri, sed restitutio mutui cum usura. Eius enim quis pecuniam prius dedit, nihil interest solutionem in auro recipere vel in alia moneta, dum modo auctiorem

extorqueat dilationis gratia. Dixerim autem hoc esse licitum, fraudibus exclusis ad dolis, quae profecto, creberrime inter augendas monetas inserpunt. Nam qui huiusmodi cambiorum lucris omnem posthabent religionem, perinde atque in alijs mercibus monopolia exercent. Confederantur namque duo aut tres qui omnem abradunt pecuniam. Respiciunt. scilicet ab omnibus initio nundinarum pecuniam, soluendam partim in Flandria, partim Lugduni, aut Londini, aut Genuae, &c. Atque adeo qui postea in eisdem incundis cambij indigent, nepe praesenti Metinae pecunia cum alia non pateat Bursa nisi in monopoli, erogantur eo pretio recipere quo illis libuerit, est nocentissima pestis, neque esset villo modo ferenda. Verumtamen praecipue dubitandi ratio de hac conclusione est circa causas, quibus legitime pretium cambiorum variari potest. Et quidem quod raritas atque abundantia pecuniae legitime censeri possit in causa, competentissimum est, esseque debet constitutissimum. Penuria vero haec atque affluentia, bina esse potest, nempe absoluta & respectiva. Absoluta inquam, ut supra dictum est, si propter nulla aut quosvis alios ingentes sumptus rex vndique pecuniam colligeret, aut propter aliam calamitatem tunc angustior esset. Et econverso si ob aliquam prosperitatem afflueret. Et de hac dubitari non potest quin sit causa legitima. Alia vero est de qua meritissimo inter prudentes multum est haesitandum. Videlicet vitium frequentia paucitasque indigentium, atque adeo petentium pecuniam in forma cambij, augeat, & minuat cambiorum precia. Et quidem Caiet. in illo suo Opusculo c. 7. id nihil formidat asserere, cui & Metinensis quoque subscribit, de quo hoc obiter ad notaverim quod secum gratis pugnare videtur. Concedit. n. secundum accipientium numerum variari cambiorum precia, & nihilominus negat copiam aut inopiam, pecuniarum legitimam posse aestimari causam ut eadem cambiarum precia varient, cum tamen ob id numerus accipientium precia augeat aut minuat, quod cum sint plures pecunia reputatur angustior respectu eorum, cum vero plures, reputatur amplior sicuti in alijs mercibus. Porro ergo dubia est haec causa variandi precium. Primum quod pecuniam cum alijs mercibus hac ratione conferre, non est adeo legitimum. Nam pecunia non est pe-

diabilis, atq. adeo neq. vñ pretio more aliarum mercium æstimanda. Secundò (q. attenda consideratione speculandum est) hanc campsonib. licentiam indulgeas, fraudibus aditu aperis. Nā solent burlas in nundinarū initio claudere, expectantes quo pretio cābia currant. Et dū prosperū vident forū, illā in cābia producunt, alioqui seruant. Et quāuis primo aspectu nulla se illic prodat iniquitas, eo q. quisque pōt rem propriam suo arbitratu aut seruare aut distrahere, prout ex re sua fuerit, tñ si oculatius inspicatur illa eadē causa ad eadem augendi cambiorum pretia. Nam propterea plures sunt qui cābia quærunt, q. rarior est pecunia, est autem rarior, quia abscondita est, imo illa ratione abscondita vt augeantur pretia. Et re vera si ad normā aliorum pretium, vt mercatores volunt, varianda est cambiorum æstimatio, debent eidē subdilegi que solet a republica in alijs mercibus obseruari. Dum. n. multi sunt qui hotrea obseruāt vnde annonæ charitas nascitur, compelluntur eadem aperire, & legitimo diuidere pretio, imo quāuis non compellerentur, peccatū esset, eo q. cum res sint reipublicæ necessariæ, nō possunt eorum dñi comunem iniuriā illo modo populū affligere. Si ergo mercatores ita fatentur cambia esse necessaria profecto suo se mucrone iugulare vidēt ut pecuniā abscondēt, eo potissimum q. vix fieri pōt sine aliqua specie monopolij. Nam si inter illos non conuenire vt burlas obserarent, vnus & forte alter aperiret cambium. Profecto res ma. coa est mihi non satis comperta, nih. lominus in hanc partem mihi ipsi propendere video. deor. quæ sit posterior conclusio. Vbetior accipientium copia genere suo si caliditas omnis, & versutia caueatur, causa esse potest augendi cambiorum pretia, sicuti & raritas causa minuendi. Conclusio inde suadet. Primum, quod cambire monetā vnus loci pro moneta alterius, non solum licitum monstratum est, verum & necessarium. Mox quod numerorum penuria vnus regionis causa est, vt minor tanti æstimatur quam alibi maior, cum ergo auctior numerus recipientium cambia causa sit vt minor habeatur pecuniæ copia quam dum rariiores sunt, qui capiunt, colligitur vt hac etiam ratione augeri possit pretiū. At vero adeo sunt multæ technæ ac doli, qui hac se statim ratione ad augēda pretia

insinuabunt, vt non absq. formidine & metu sit concussio in vsu admittenda. Est. n. res, quæ non tam in scientia posita est, quā in cōscientia & prudentia, & ideo optimorum cuiq. iudicio deserendus est huiusmodi vsus. Ad argumentum ergo quod in ærtice qōnis proposuimus, respondetur, q. etsi pecunia non sit vendibilis, atq. adeo neque proprio pretio æstimabilis, ob id au. ē q. est campabilis & commutabilis, pōt pluris minorisq. æstimari, vt cum alia alterius loci commutetur. Ad aliud autem quod in super. de fraudibus adiecit, nihil aliud rñdere possumus, quam q. vt dicebamus, cuique timorata conscientia iudicio relinquitur. Nam etsi condemnandum simpliciter non sit, vt quis pecuniam suam veluti reliqua bona in tps. seruet, quo commodius ac magis è re distrahere possit, vix tamē, vt dictum est, absq. fraude fieri potest.

ARTICVLVS IIII.

Virum cambium ad incertam solutionis quantitatem sit licitum.

EX artic. proximo hic nascitur, vtum scilicet cambiri possit pecunia præiens ac certa profutura, cuius valor incertus sit? vt si quis alteri centum ducatos numeret eo pacto, vt solutio fiat secundum æstimacionem cambiorum proximarum nundinarum, aut Metinensium, aut Lugdunensium, aut Londinensium, parum enim refert. Et apparet inde non esse licitum, quod iustitæ bilances periculo exponuntur, aut quod minus referatur quam collatum est, an (quod multo frequentius vsu venit) plus. Nam alterutrum contingat, violabitur iustitia. In contrarium autem est, quod cum liceat pecuniam ambiguo euentui committere, vt in ludo patet, & in sortibus non est cur id non liceat in forma cambij.

Ad quæst. duabus conclusionibus rñdetur. Prior, si omnis fraus atque dolus procul absit, nullam per se habet rationē vsuæ qd. aliquis Mediolani, vel Parisijs, vel alibi pecuniam alteri conferat, nempe centum aut mille ducatos, siue in auro siue in argento (iam. n. sepe dictū est nihil referre) pretio cambiorum primarum nundinarum rehibendos. Confessio est etiā Caiet. in suo cambiorum opusculo, vbi procul absit

Ad primū arg.

Ad secū. dū arg.

Argu.

Prima conclu.

Caiet.

Postre. ma. coa. Probat.